

NA CONSERVACIÓN, O IMPRESCINDÍBEL É MARCARSE OBTECTIVOS EXPLÍCITOS E CONCRE-

- A presenza de valores de relevancia social e cultural, xunto cos de tipo natural, contribúe a confundir os obxectivos da protección?
- Os espazos naturais protexidos decláranse sobre zonas máis ou menos conservadas que teñen un patrimonio natural importante, pero tamén cultural. Por iso existen diferentes figuras de protección a nivel estatal e autonómico como os "parques rexionais", "parques naturais", "parques rurais". Pero a figura de "parque rural" como tal é exclusiva de As Illas Canarias e protexe a paisaxe de tipo agrario, independentemente dos seus valores naturais ou culturais. Noutros parques, hai zonas onde prima o cultural, e outras onde adquire relevancia o ambiental, como no Parque Rexional da Conca Alta do Manzanares, en Madrid. Eu creo que naquelas zonas onde hai valores culturais tamén os hai naturais, e que non deben de formularse como dúas realidades independentes, senón complementarias.
- O feito de que a maioría dos ENP estean situados en espazos rurais, significa que neles tamén vai haber determinados usos e actividades tradicionais que interveñen no territorio...
- Si, sobre todo nos parques, a figura de protección máis abundante do Estado. Son territorios intervídos, zonas agrícolas, nomeadamente gandeiras e forestais; pero nas que tamén existen, case sempre, superficies moi extensas alleas á intervención ou minimamente intervídas. Por exemplo os pastos da Cordilleira Cantábrica débense ao uso gandeiro, se se abandona esta actividade mudaría a súa configuración porque se enchería de matogueiras, probablemente. Así, estase protexendo o pasteiro polo seu valor natural, pero ligado ao seu valor cultural, parte da súa esencia.
- ¿Son esenciais as políticas de compensación para os habitantes dos ENP?

- Creo que se está superando cada vez máis a política de subvención, unha das máis usadas para favorecer á poboación local. Incluso existen determinadas axudas agrarias ou agropecuarias que son de discriminación positiva, é dicir, para persoas que desenvolven a súa actividade en parques protexidos. Pero agora estase indo máis aló, promovendo experiencias como a da marca "Parque Natural" de Andalucía, que contribuíu en pleno á comercialización dos produtos agrarios, artesanais e turísticos das zonas protexidas. Precisamente o valor engadido destes produtos radica en que proveñen destes espazos. Andalucía foi a primeira comunidade que apostou por este tipo de ferramentas e agora ten 300 empresas adheridas a esta marca. Un exemplo similar que arrancou recentemente é a marca "Natural" de Castela León.

Polo tanto, hai que concibir as subvencións como axudas para a actividade agraria nuns termos compatíbeis co medio ambiente, dirixidas fundamentalmente para o sector primario. Un exemplo moi ilustrativo e asentado é o do Parque natural da Deputación de Barcelona, que xa excede ao sector primario para achegarse a actividades culturais.

- Cando existen actividades económicas ou industriais que poden alterar o espazo natural protexido, que se pode facer?
- A clave está en ter unha visión ampla e integrada do territorio do que forman parte os ENP. Máis aló da política de espazos protexidos, é importante a política de ordenación territorial, onde as zonas protexidas xogan a función vital de conservación (aínda que pode ter outras). Efectivamente, determinados usos ou actividades próximas aos espazos poden ser incompatíbeis coa súa protección.

Entón, é preciso que se coordinen as políticas territoriais coas de conservación; pero tamén coa industrial, a

enerxética ou a da vivenda, e poder compatibilizar usos.

- Todas as políticas de conservación apostan polo desenvolvemento sostenible, pero, están os gobernos autonómicos levando á concreción práctica este concepto?
- Cada vez máis. É moi importante concretar o que se quere conservar e a partir de aí facer os plans de uso e xestión. Por exemplo, Navarra aproba un plan de xestión cada vez que declara unha zona de especial conservación (ZEC). Nese plan establécense cales son os obxectivos de conservación, así como as medidas a desenvolver e os resultados que se agardan obter. É tan importante identificar, definir e deseñar adecuadamente as medidas, como atender ao resultado último que queremos acadar. O imprescindible é marcarse resultados, obxectivos explícitos, concretos e con datas, que nos sirvan de baremo no futuro para medir se o estamos facendo ben ou mal. Por exemplo, na recuperación de especies.

